

Ірина ПАНСЬКИХ

Наукова бібліотека Державного природознавчого музею НАН України

У статті описано історію створення та функціонування Наукової бібліотеки Державного природознавчого музею НАН України. Описана структура та склад унікальних фондів Бібліотеки, які включають рідкісні іноземні друки XVI ст., періодичні видання XIX – початку XX ст. природничої тематики, карти та атласи, починаючи з 1772 р., збірку рукописних матеріалів від 1819 р., і сьогодні мають велику наукову та культурну цінність.

Наукова бібліотека Державного природознавчого музею Національної академії України є однією з найстаріших наукових бібліотек в країні.

Окрасою бібліотечного зібрання є унікальна Поторицька бібліотека, яку започаткував і збирав ціле життя з глибоким знанням і досконалою обізнаністю з польською бібліографією Юзеф Каласанти Дідушицький (1776–1847). Він був відставним капітаном, багатим землевласником, займався громадською та науковою роботою як бібліограф в своєму маєтку в селі Поториця на Сокальщині (тепер Сокальський р-н Львівської обл.). Був активним членом Краківського Наукового товариства, не шкодував сил і грошей на наукові цілі, матеріально підтримуючи багатьох учених та обдаровану молодь Галичини. Саме в Поториці, збираючи унікальні книги, стародруки, рукописні матеріали, пергаментні й іконографічні збірки, Ю. Дідушицький заснував бібліотеку, яка відома в світі як «Поторицька бібліотека».

У 1857 р., через 10 років після смерті батька, його син Володимир Дідушицький (1825–1899) перевіз бібліотеку з Поториці до Львова. Він був найбагатшим землевласником в усій Галичині, надзвичайно працьовитим і щиро відданим створеному ним Природничому музею; був, як сказав Мар'ян Ломницький, «в цілому нашому краї найпопулярнішою особистістю XIX століття».

З 1863 р. В. Дідушицький, продовжуючи справу свого батька, почав комплектувати бібліотеку виключно природничою літературою. Станом на 1. 03. 1865 р. вона нараховувала: 18 325 друкованих томів; 321 одиницю рукописних книг; 203 документи, з них 93 пергаментних, 1473 автографи, 2568 малюнків.

Після перевезення бібліотеки до Львова В. Дідушицький віддав художньо оправити у шкіру з визолоченим тиском кілька тисяч томів природничої літератури, які добре збереглися до нашого часу. До 1928 р. усі книги і журнали бібліотеки систематично оправлялися шкірою, гранітолем, папером.

З 1958 р. Поторицька бібліотека стала доступною для читачів, а саме: вчених, журналістів, письменників і студентів. З 1863 р. доступ до бібліотеки був організований лише за спеціальним дозволом. Збереглися «Правила вypoзичання книг Поторицької бібліотеки», дато-

вані 1866 р., та журнали обліку вypoзичених книг 1863, 1868–1900 рр.

З 1870 р. бібліотека функціонує як складова частина заснованого В. Дідушицьким Природничого музею, яка формувала фонд наукової літератури, що містила додаткову інформацію, необхідну для вивчення і використання музейних предметів.

Видова структура бібліотечного фонду музею доволі розгалужена. Основне місце в ньому посідають книги, які є носієм найповніших, узагальнених і систематичних знань та фактів. У бібліотеці музею зберігаються книги, починаючи з XVI ст., історико-культурна та наукова цінність яких очевидна. Її фонд містить понад 100 іноземних стародруків, серед яких: перша енциклопедія природознавства римського вченого Плінія Старшого «Природнича історія», видана у 1548 р. (палеотип) і 1779 р. у 37 книгах; книги давньогрецького філософа і вченого Аристотеля, який зробив вагомий внесок у становлення біології як науки, зокрема, «Класифікація тварин» з описом 500 видів тварин, видана у 1750 р.

До таких унікальних книг належать і прижиттєві видання всесвітньо відомих природознавців, а саме: перша енциклопедія зоологічних знань швейцарського природознавця, бібліографа К. Геснера у 5-ти томах (1598–1613); книги польського природознавця шотландського походження Ю. Йонстона «Природнича історія» (1650–1653); книга французького письменника, популяризатора науки Б. Фонтенеля «Бесіди про велич світу» (1765); книги німецького ботаніка Й. Х. Шребера, зокрема, «Опис трав з їхніми рисунками» (1769); енциклопедія «Історія природи» (1785) французького природознавця Д.-Л. Бюффона, який на 100 років раніше Ч. Дарвіна досліджував проблему походження видів; багато видань наукових праць шведського природознавця К. Ліннея, надрукованих до 1778 р.; перша «Природнича історія безхребетних» (1792) французького вченого Ж. Г. Брюгієра; книги Ж. Б. Ламарка, Н. Поди, Г. В. Добеля та багато інших, виданих до 1800 р.

У великому зібранні книг музею є понад 800 рідкісних іноземних книг, які, враховуючи контингент та запити користувачів бібліотеки, завжди були, є і будуть цікавими та необхідними, оскільки подають науковий матеріал про флору, фауну, їх охорону в Галичині і прилеглих територіях. Вся ця краєзнавча література, що містить

Панських Ірина Ігорівна, завідувачка Наукової бібліотеки Державного природознавчого музею НАН України (Львів).

інформацію, тісно пов'язану з регіоном, набула в наш час особливо великого значення і попиту.

Періодичні видання бібліотеки завжди були важливою складовою частиною фонду. В них широко представлені матеріали XIX – початку XX ст. У блоккартному каталозі 1903–1938 рр. зафіксовано 499 назв (усі іноземними мовами) науково-природничих журналів і газет, які передплачував чи отримував музей шляхом обміну. Багата збірка періодики включає повні комплекти цілого ряду фундаментальних журналів із часу їх існування. Серед багаторічних комплектів, які використовуються науковцями і в наш час, є: «Sylwan» (з 1820 р.), «Zeitschrift für Entomologie» (з 1847 р.), «Journal für Ornithologie» (з 1853 р.), «Verhandlungen der Kaiserlich – Königlichen Zoologisch – Botanische Gesellschaft in Wien» (з 1859 р.), «Sprawozdanie Komisji Fiziograficznej» (з 1867 р.), «Oesterreichische Botanische Zeitschrift» (з 1872 р.), «Łowiec» (1878 р.), «Pamiętnik fizyograficzny» (з 1881 р.), «Rozprawy i Wiadomości z muzeum im. Dzieduszyckich» (з 1914 р.), «Polskie Pismo Entomologiczne» (з 1921 р.), «Bulletin of Entomological Research» [London] (з 1922 р.) та багато інших.

У фонді музейної бібліотеки зберігаються 269 папок, що містять від 10 до 80 відбитків XVIII–XX ст. у кожній. На 125 папках, виготовлених за життя В. Дідушицького, золотом тиснено його ініціали і назви матеріалів, які зберігаються в них.

Усі матеріали стосуються Галичини і прилеглих територій, були надіслані авторами, більшість з їх автографами, для бібліотеки. Матеріали, що зберігаються у папках, на 90% писані латиницею, висвітлюють різноманітність підходів, поглядів на ту чи іншу проблему біологічної науки.

У бібліотеці музею знаходиться великий фонд *карт та атласів*, які є обов'язковим атрибутом повсякденної роботи з музейними колекціями. Хронологічні межі картографічної збірки починаються з 1772 р. Більшість цієї колекції охоплює територію Галичини і висвітлює політико-адміністративний поділ українських земель. Такими є карти королівства Галіції і Лодомерії (1855, 1872), Галіції і Буковини (1870).

Картографічні праці XIX ст. представлені у фондах бібліотеки досить широко. Це фундаментальні праці основних картографічних шкіл і знаних видавців Ф. Гандтке, К. Флемінга, Г. Фрайтага та ін.

Наприкінці XIX ст. стан європейської науки визначають крупномасштабні карти, виготовлені Австрійським цісарським військовим картографічним інститутом на замовлення Австрійського генштабу. Це карти масштабів від 1:75000 («спеціальні») до 1:200000. У картографічній збірці бібліотеки музею наявні «спеціальні» карти Карпат і західних територій України. Дотепер цінними є геологічні карти «Атлас геологічний Галіції». Це 74 карти (64x52 см) з текстами до атласу (1887–1911), більшість яких складено саме працівниками музею (М. Ломницьким, Ю. Семірадським, В. Шайнохою та ін.).

Значна частина збірки – карти Росії із зображенням

території України, які відтворюють події першої світової війни. Що стосується планів міст, то в бібліотеці є плани Львова, Відня, Праги, Кракова, Санкт-Петербурга, Нью-Йорка та ін. З них найцінніший «План міста Львова», виданий накладом Міської ради у 1868 р. Картографічна збірка бібліотечного фонду комплектувалася відповідно до головної мети музею – зібрання фонду «Галичина» – і відображає в різних аспектах західні українські території.

Збірка рукописних матеріалів, що залишилась у бібліотеці музею, охоплює період від 1819 до 1939 р.

Серед цих матеріалів – дуже цінний архів родини Дідушицьких. Тут зберігаються: Статут ординації Дідушицьких (юридично оформлена неподільна спадщина, яка була затверджена 20 грудня 1893 р. Парламентом у Відні), господарські документи про власність родини з 1845 р., ділове листування сім'ї, особисті записники та наукові праці фундатора музею, алфавітні списки книг, зроблені В. Дідушицьким.

Цікавими для дослідників є автографи наукових статей, монографій, рефератів геолога Л. Цейшнера, зоолога Е. Шауера, природознавців М. та Я. Ломницьких, Ю. Тайсера, лісовода Ф. Вишомирського та ін.

Чималу цінність мають «Sprawozdania Muzeum» (звіти про роботу музею) різних років до 1937 р., звіти і листування Товариства охорони природи 1930–1940 рр., Статут, Програма і звіти Ентомологічного товариства Галичини, книги відгуків відвідувачів музею з 1871 р.

Усі ці документи, які містять ділову і наукову інформацію, вимагають вивчення, оскільки мають велике значення для історіографів музею, краю та дослідників розвитку природничих наук на західних землях України.

Бібліотечний фонд має значну кількість дипломів, грамот та інших відзнак, якими був нагороджений В. Дідушицький (з 1856 р.) і музей (1900) за громадську і наукову діяльність, за значні досягнення і успіхи у всесвітніх виставках. З 84 дипломів і грамот 59 підписані найвідомішими особами того періоду.

Сам фундатор музею, і ті, хто працював з ним, і ті, хто продовжував справу його життя, постійно опікувались поповненням бібліотечного фонду. Джерела комплектування фондів були різноманітні.

Протягом усього часу існування бібліотеки її фонди формувались, перш за все, шляхом купівлі. Книги купувались і в Галичині, і за кордоном. До 1897 р. бібліотекою опікувався товариш В. Дідушицького з дитячих років, відомий польський бібліофіл Ю. Лозинський (1827–1897). Саме на нього було покладено обов'язки купівлі нової природничої літератури. Комплектування науковими виданнями, зокрема монографіями, збірниками наукових праць, матеріалами конференцій тощо, весь час було цілеспрямованим і систематичним.

У середині XIX ст. В. Дідушицький організував при Оссолінеумі (тепер ЛНБ ім. В. Стефаника) власну друкарню. І з того часу було започатковано обмін – як одне з головних джерел поповнення бібліотечного фонду. До 1870 р. обмін здійснювався з відомими польськими і австрійськими бібліофілами, а пізніше музей налагодив

контакти з багатьма науковими установами, університетами, товариствами. Постійний книгообмін з установами Польщі, Австрії, Німеччини, Чехії, Литви, Франції, Англії, Швейцарії, Фінляндії, США та ін. здійснювався виданнями музею.

Навіть у тяжкі для Галичини 1929–1934 роки, незважаючи на застій у книгодрукуванні та інші труднощі, бібліотека музею збільшувала свої фонди, завдячуючи тому, що наукові установи і товариства, з якими музей співпрацював, постійно надсилали свої публікації. У 1928 р. таких установ було 44, у 1929 р. – 53, у 1937 р. – 27.

Сам В. Дідушицький був членом 29 організацій і, оскільки музей був членом 10 товариств (Deutsche Ornithologische Gesellschaft, Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Geographische Gesellschaft у Відні, Towarzystwo ludoznawcze у Кракові, Polskie Towarzystwo Przyrodnicze у Львові та інших), обмін був не тільки джерелом поповнення бібліотечного фонду, а й можливістю зав'язати в науковому світі найширші контакти та гідно репрезентувати музей.

Ще одним джерелом поповнення фондів були *дари*, як поодинокі, так і комплекти книг з автографами авторів. Так, у квітні 1900 р. було передано Варшавську бібліотеку, що складалась з 297 назв у 407 томах відомого геолога Л. Цейшнера, якого у свій час матеріально підтримував батько засновника музею. У 1902–1907 рр. близько 100 книг передав бібліотеці природознавець М. Ломницький, який у 1905–1915 рр. очолював музей. Відомий польський геолог Ю. Семірадський у 1907 р. подарував свою бібліотеку, а це 1379 одиниць цінної геологічної і палеонтологічної літератури, яка і в наш час широко використовується науковцями-палеонтологами.

Тільки за 1908–1910 роки бібліотека отримала в дар 171 книгу від вітчизняних і зарубіжних авторів.

У 1931 р. зоолог Ф. Зайцев, майбутній директор Інституту зоології АН Грузинської РСР, надіслав 320 відбитків і книг з Пулав.

У 1932 р. родина зоолога Я. Ломницького, який керував музеєм у 1915–1931 рр., передала бібліотеці майже 300 важливих наукових публікацій.

Звертаючись до різних джерел, знаходимо прізвища багатьох всесвітньо відомих вчених, які систематично надсилали і передавали в дар свої монографії і статті: Е. Незабитовський, Ф. Унгер, В. Фрідберг, Я. Новак, Ю. Гжибовський, С. Плахетко, Я. Байгер, В. Рогаль та ін. – з питань палеонтології; В. Боберський, А. Рейман, М. Раціборський, В. Шафер, Т. Вільчинський, М. Цінгер, Ю. Мондальський та ін. – з питань ботаніки; Б. Дибовський, М. Новіцький, Ю. Бонковський, Я. Грохмаліцький, Ю. Дзсндзлевич, Я. Доманєвський, К. Водзіцький, Е. Шауер, А. Коціан та ін. – з питань зоології.

За життя засновника музею велися журнали (1860–1867) і книги (1867–1896) обліку нових надходжень до бібліотеки.

Від 1899 до 1937 р. якісні і кількісні показники, а саме: списки імен, адреси, назви літератури, що купува-

лась, передавалась в обмін і дарувалась бібліотеці, подано у «Sprawozdaniach Muzeum».

Проблема комплектування є домінуючою і в наш час. Купівля нових книг і передплата усіх необхідних періодичних видань здійснювалась повно і систематично до 1996 р. завдяки спонсорській допомозі, проте унеможливилась після закриття установи на капітальний ремонт.

Тому було прийнято рішення – приділити значну увагу книгообмінній роботі, що дозволяє не тільки заповнювати лакуни і отримувати нову літературу, але й гідно поширювати наукові здобутки музею. Завдяки цьому за 1992–2002 бібліотечний фонд збільшився на 2025 од. наукової літератури. За останні роки фонд поповнився за рахунок дарів літератури з власних бібліотек ентомологів – В. М. Лазорка і М. З. Калужняцької, зоологів – проф. О. П. Кулаківської, проф. В. І. Здуна, М. П. Гаврилишина, проф. К. А. Татарінова. Цінність цих дарів вирізняється їх цілісністю та комплексністю.

Важливим фактором діяльності бібліотеки музею було те, що протягом багатьох років до роботи в ній залучались науковці з числа працівників музею.

У вересні 1899 р. для інвентаризації музейного майна було запрошено ряд польських учених, серед них – професор Львівського університету, хімік Броніслав Радзішевський (1838–1914), який розпочав інвентаризацію бібліотеки музею. Ці інвентарні книги до сьогодні зберігаються у бібліотеці.

У 1902 р. вся неприроднича література Поторицької бібліотеки була перевезена у родинний палац Дідушицьких на вул. Куркову (тепер вул. Лисенка), де обов'язки бібліотекаря виконувала Марія Заянчковська, а з 1925 р. – Мар'ян Дес Логес.

З 1900 до 1912 р. справами музейної бібліотеки займався секретар музею Павло Ян Мазурек. За розпорядженням директора музею Мар'яна Ломницького у 1903 р. П. Мазурек розпочав написання блоккартного каталогу розділу «Зоологія».

У 1915 р. в музеї було введено посаду бібліотекаря, яку до 1922 р. обіймав відомий польський ентомолог Адам Красуцький (1887–1951). Саме він розпочав написання карток розділу «Ентомологія».

З 1922 до 1939 р. відповідальним за бібліотеку музею було призначено відомого польського ентомолога Яна Носкевича (1890–1963). Виняток становила література розділу «Геологія», якою опікувався відомий польський геолог і палеонтолог Юзеф Семірадський (1858–1933), який і формував блоккартний каталог цього розділу.

У 1940 р., коли музей перейшов у відання АН УРСР, до бібліотеки приватного музею ім. Дідушицьких було перевезено частину (1275 од.) бібліотечних фондів природничого профілю з Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка (НТШ), серед яких особливо цінними були книги українських вчених І. Верхратського, О. Волошака, В. Левицького, С. Постернака та інших. Саме з НТШ бібліотека музею вперше отримала україномовну літературу.

У 1940–1941 роках бібліотечний фонд поповнився

науковими виданнями природничої літератури (близько 3000 од.), які надійшли з Києва, Ленінграда, Москви.

З 30 червня 1941 р. музей було закрито. Від пограбування під час німецької окупації бібліотеку і музей у цілому врятувало те, що сам ординат В. Дідушицький (молодший) звернувся з проханням допомогти до відомого берлінського орнітолога проф. Е. Штреземана, який керував Німецьким орнітологічним товариством, членом якого був і музей. Бібліотекою музею під час другої світової війни продовжував добровільно опікуватися Я. Носкевич, якому і завдячуємо за збереження бібліотечних фондів.

У 1944 р., коли музей поновив свою роботу, почала працювати і бібліотека.

У 1950 р. бібліотечний фонд поповнився іноземною природничою літературою з Наукової бібліотеки Львівської Політехніки (понад 300 од.). За винятком декількох назв, така література вже була у музеї, а оскільки до цього часу бібліотека поповнювала фонди літературою в одному примірнику, вперше з'явилися дублети.

У 1951 р., коли на базі музею було створено Інститут агробіології АН УРСР, бібліотечний фонд збільшився на 600 од., профільною для Інституту сільськогосподарською літературою. Проте, у 1954 р. (після від'єднання музею) велику кількість книг (близько 2500) було передано до бібліотеки цього Інституту.

В акті прийому-передачі 1956 р. вперше подана кількість бібліотечного фонду – 28 300 од. (без урахування доволі значного фонду атласів і карт).

У повоєнний час на посаді бібліотекаря були Я. Ф. Седлецька (1944–1945), Я. Е. Микитюк (1946–1947), І. І. Гринькевич (1947–1948), І. І. Павлик (1949–1951), С. М. Челецька (1951–1956), І. І. Якубовський (1956–1958), Е. І. Смирнова (1958–1959), І. М. Кокшарова (1967), А. С. Черкасова (1960–1989), О. М. Мартінова (1989–1991).

Сучасний фонд Наукової бібліотеки музею за своїм змістом – це література природничої тематики. За призначенням він поділяється на основний і обмінний.

Основний фонд складається з:

- кирилических книг;
- сучасних іноземних книг;
- сучасних періодичних видань (30-ма мовами світу) від 1940 р.;
- іноземної літератури до 1939 р.;
- довідкових і бібліографічних видань;
- авторефератів і дисертацій;
- картографічних видань;
- рукописів;
- дипломів і відзнак.

Цей фонд бібліотеки налічує близько 70 000 од., та реальна його кількість значно більша. В іноземному підфонді до 1939 р. є чимало випадків, коли під одним інвентарним номером занесено декілька примірників друкованих одиниць. Тільки в розділі «Геологія» 1015 номерів складаються з кільканадцяти праць одного автора або по одній темі. В одному випадку під один інвентарний номер занесено 825 окремих публікацій.

Лінгвістична підготовка читачів бібліотеки музею завжди була досить високою. За час її існування сформувалось значне зібрання іноземної літератури (53,9%) з великим мовним діапазоном, значною хронологічною глибиною. Проте, каталогів на нього у післявоєнний час не було створено.

Блоккартний каталог літератури, написаний латиницею, формувався до 1936 р. Він охопив більшу частину літератури лише з таких розділів: геологія і палеонтологія, зоологія, ентомологія, ботаніка та періодика, але зміни в розміщенні літератури не відмічались. Тому найважливішим завданням постало створення довідково-бібліографічного апарату всього іноземного підфонду. У 1994–1995 роках було створено алфавітний та систематичний каталоги сучасних іноземних книг.

З 1997 р. розпочато роботу зі складання описів іноземної літератури до 1939 р. Робота складна, оскільки книги стоять упереміж не тільки усіма європейськими мовами, але й латинською мовою і готичним шрифтом. Однак найбільший її обсяг уже виконано, і складено описи на 68% цієї літератури. Через неможливість доступу до фонду, у зв'язку із розпочатим у 2001 р. капітальним ремонтом бібліотеки, роботу призупинено.

У 2001–2003 роках здійснено опрацювання рукописних матеріалів (складено 1640 описів), які матимуть чималий інтерес для науковців та дослідників.

Обмінний фонд бібліотеки започатковано ще засновником музею, і він існував до 1939 р. Відтворений у 1960 р., існував до 1986 р. На підставі затвердженого у 1992 р. «Положення про обмінний фонд ДПМ НАН України» його діяльність було поновлено на базі наукових публікацій музею. Список літератури обмінного фонду затверджується вченою радою музею і нараховує 4610 одиниць 70 назв книг. Книгообмінні зв'язки бібліотека підтримує з 48 профільними установами.

Аналізуючи науково організований фонд бібліотеки, який відповідає профілю музею, та записи, зроблені В. Дідушицьким, його сучасниками і послідовниками, доходимо висновку, що протягом усього часу існування основною метою бібліотеки було продумане комплектування всього друкованого, що стосувалося Галичини і прилеглих територій, а також світової літератури з тих проблем, якими займалися і займаються працівники музею та близькопрофільних установ.

Ефективність формування, збереження, дослідження, використання інформаційних матеріалів, які мають велику наукову та історико-культурну цінність, дозволили створити унікальне за складом зібрання творів друку в Україні, гідне найвищої оцінки.

Своїм завданням Наукова бібліотека музею вбачає зробити накопичені майже за 200 років документи розумової діяльності людини, які не втрачають своєї інформаційної цінності, максимально доступними для фактичних і потенційних читачів, що, в свою чергу, сприятиме подальшому розвитку науки.

Література

1. *Brzek G.* Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie i jego Twórcą. - Lublin, 1994. - 200 s.
2. Dziennik Włodzimierza Dzieduszyckiego (1886). - J. 43.
3. *Karolczak K.* Dzieduszyccy. Dzieje rodu: Linia poturzycko-zarzecka. - Kraków, 2001. - 332 s.
4. Kronika domowa Dzieduszyckich. - Lwów, 1865. - S. 373-376; 405-409; 451-456.
5. List M. Des Logesa do J. Łomnickiego. - 3.09.1929.
6. *Loges Des M.* Biblioteka ordynacji hr. Dzieduszyckich // Publiczne biblioteki lwowskie; pod red. L. Bernackiego. - Lwów, 1926. - S. 53.
7. Materiały do przejęcia spadku po Józefie Dzieduszyckim przez syna Włodzimierza. - J. 444.
8. Materiały osobiste Józefa Dzieduszyckiego (1776-1836). - J. 18.
9. *Orgelbrand S.* Encyklopedia Powszechna z ilustracjami i mapami. T. 6. - Warszawa, 1900. - S. 539-540.
10. Polski Słownik Biograficzny Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. - Kraków, 1946. - T. 6. - S. 111; 123-126.
11. Sprawozdania Muzeum. - 1899-1937.
12. *Tyrowicz M.* Józef i Włodzimierz Dzieduszyccy twórcy Biblioteki Poturzyckiej i Muzeum Przyrodniczego. - Kraków, 1947. - S. 3-18.
13. Wielka Encyklopedia Powszechna ilustrowana. - Warszawa, 1896. - T. 17. - S. 572-576.
14. Щоденник В. Дідушицького з 1889 р. - ЦДІА України, м. Львів, спр. 7.

**Третій міжнародний семінар «Science Online:
Електронні інформаційні ресурси для науки та освіти»
(8-15 травня 2004 р., м. Анталія, Туреччина)**

Наукова електронна бібліотека проводить 8-15 травня 2004 р. у Туреччині третій міжнародний семінар «Science Online: Електронні інформаційні ресурси для науки та освіти».

Основні цілі семінару:

- ➔ Інформування користувачів Росії та країн СНД про нові електронні інформаційні ресурси та умови отримання доступу.
- ➔ Тренінги для адміністраторів та користувачів для роботи з пошуковими інтерфейсами та засадами адміністрування.
- ➔ Обговорення кола питань, пов'язаних зі створенням та використанням онлайн-інформаційних ресурсів для науки та освіти, перспектив подальшого розвитку і можливостей інтеграції.

Основні теми:

- ➔ Електронні інформаційні ресурси Наукової електронної бібліотеки. Загальний огляд і тренінги для адміністраторів та користувачів.
- ➔ Презентації та тренінги з електронних інформаційних ресурсів та пошукових систем компаній ELSEVIER, BLACKWELL, SPRINGER, KLUWER, PROQUEST, EBSCO, ISI, EMERALD, JSTOR, CAMBRIDGE, IICH РАН, ІНТЕГРУМ-ТЕХНО, ВІНІТІ та ін.
- ➔ Технологічні та правові питання створення електронних інформаційних ресурсів для науки та освіти.
- ➔ Методологічні питання використання онлайн-інформаційних ресурсів у науковій діяльності, освітньому процесі та бібліотечному обслуговуванні.

На засіданнях семінару виступлять з доповідями і презентаціями провідні російські та зарубіжні фахівці, а також представники інформаційних компаній та електронних видавництв.

Робоча мова семінару – російська.

Організатор семінару – Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.RU.

Регістраційний внесок складає 460 доларів США. У цю суму входить проїзд з Москви до міста проживання та назад, проживання в готелі не нижче 4*, харчування за системою «все включено» і медичне страхування. Віза в Туреччину оформлюється в аеропорту м. Анталія. Вартість візи – 20 доларів США.

Для участі у роботі семінару кожному учаснику необхідно до 8 квітня заповнити реєстраційну анкету і оплатити оргвнесок. Ви можете самостійно виписати і роздрукувати рахунок на оплату участі в семінарі. У зв'язку з необхідністю попереднього бронювання номерів при оплаті оргвнеску пізніше 8 квітня наявність вільних місць у готелі не гарантується.

При відмові від участі у семінарі перераховані гроші можуть бути повернені у разі письмового повідомлення про відмову не пізніше ніж за місяць до початку семінару (до 08.04.2004).

Довідки за телефоном: (095) 935-0001

Факс: (095) 935-0002

E-mail: conf@elibrary.ru